

I. INLEIDENDE BESCHOUWINGEN

P. BRUIN

Landbouwproefstation en Bodemkundig Instituut T.N.O., Groningen

Deze dag, gewijd aan het onderzoek over *De watervoorziening der gewassen* kan beschouwd worden als een vervolg op de serie voordrachten van de „Waterstands-dag” op 24 October 1946. In de korte inleiding die ik toen hield, stipte ik even aan, welke bijeenkomsten er in Nederland onder auspiciën van de Ned. Bodemkundige Vereniging respectievelijk van het Ned. Genootschap voor Landbouwwetenschap in samenwerking met het Koninklijk Instituut van Ingenieurs reeds over het probleem der waterhuishouding van de grond respectievelijk de watervoorziening van de gewassen waren gehouden. De doelstelling van de Commissie voor Hydrologisch Onderzoek T.N.O. brengt met zich mee, dat de in deze kring te houden voordrachten een instructie moeten inhouden voor coördinatie van verder onderzoek terzake, terwijl de hiervoor genoemde Verenigingen meer beogen overzichten van de stand der problemen te geven voor belangstellend wetenschappelijk Nederland. Wij staan hierbij even stil aangezien de voordrachten van deze dag meer de indruk zullen geven van algemeen beschouwend en terzake mededelend te zijn dan dat ze een instructie zullen inhouden voor coördinatie van verder onderzoek. In zoverre zouden ze dus niet thuis horen in deze bijeenkomst van de Commissie voor Hydrologisch Onderzoek T.N.O. En toch zijn ze hier wel op haar plaats. Allereerst, omdat er mede beoogd wordt de gestelde problemen van de landbouw nader binnen de gezichtskring van de collega's van Waterstaat en Drinkwatervoorziening te brengen en verder omdat de richtingen en resultaten van onderzoek, welke op de „Waterstands-dag” en op deze „Watervoorzieningsdag” naar voren komen bij de leden van de commissie bekend moeten zijn, wanneer men er in 1950 aan zou toekomen om de regeling van waterrégimes voor verschillende gebieden van ons land aan de orde te stellen, zoals in de laatste huishoudelijke vergadering werd gesuggereerd. Dit ter toelichting van het doel van deze bijeenkomst.

Op de „Waterstands-dag” had het toen behandelde onderzoek betrekking op gronden, waar de grondwaterspiegel met het zich daarboven bevindende en daarmee in verband staande water zozeer binnen het bereik der plantenwortels komt, dat de grondwaterstand zelve als correlatieve factor bij de bewerking der resultaten kon worden gebruikt. Buiten beschouwing bleven dus de gevallen, waar men alleen met de vocht-huishouding van de grond te maken heeft zonder aan de waterstand, die zich op grote diepte bevindt, te denken. Wij merkten echter toen reeds op, dat de inleiders er zich vanzelfsprekend van bewust waren, dat de plant niet „van het grondwater drinkt”, zodat men ook bij de toen behandelde gevallen eigenlijk ook met de waterhuishouding boven het phreatisch vlak te maken had en enkel en alleen van de waterstand kon uitgaan, aangezien deze, zoals hierboven gezegd, een voor de toestand boven het phreatisch vlak bepalende factor was. Het onderscheid tussen de materie van de Waterstands-dag en de Watervoorzienings-dag is dus niet zozeer gelegen in een zich binnen respectievelijk buiten het bereik van de plantenwortels bevindend phreatisch vlak, maar veel meer in het feit, dat thans het probleem van de waterhuishouding vooral wordt bekeken vanuit het wezen van de levende plant. Men krijgt dus te maken met onderzoek betreffende de eisen, die de cultuur-

gewassen al naar hun geaardheid aan de watervoorziening stellen en met vragen betreffende de beschikbaarheid van het water in de bodem voor de plant. Terwijl op de eerste dag het behandelde onderzoek overwegend correlatief van aard was, zal het nu in meerdere mate gaan over het inzicht in de problemen. Tezamen hebben wij dus met twee richtingen van landbouwkundig onderzoek te maken, die voor een gezonde groei steeds hand in hand moeten gaan. Dit ter omschrijving van de aard der voordrachten.

Men kan over het algemeen problemen toelichten door een overzicht te geven van het gehele betreffende gebied, maar ook door daaruit eens een onderzoek te lichten, waarop dan meer in bijzonderheden kan worden ingegaan, zodat het gecompliceerde van de problemen van bodem en plant meer voelbaar naar voren treedt. Wij hebben gemeend voor deze dag beide wegen te kunnen bewandelen.

Ten slotte nog dit. Bij kennismeming van het feitenmateriaal, dat op de Waterstandsdag naar voren werd gebracht, trof het me, dat dit toch reeds belangrijk omvangrijker was dan bij de vroegere bijeenkomsten over de waterhuishouding gegeven kon worden. Naar wij hopen, zal blijken, dat wij ook ten aanzien van de gegevens, welke ons meer inzicht geven in de watervoorziening der gewassen, rijker zijn geworden. Toch zullen ongetwijfeld de volgende zinsneden nog van kracht zijn welke Prof. Dr O. DE VRIES bij zijn *Inleidende beschouwingen over de waterhuishouding van den grond, bekeken uit landbouwkundig oogpunt* ter gelegenheid van de bijeenkomst van het Ned. Genootschap voor Landbouwwetenschap en van het Koninklijk Instituut van Ingenieurs te Utrecht op 24 September 1940, naar voren bracht:

„Er gebeurt ongetwijfeld heel wat voor de watervoorziening der gewassen, maar het ideaal, dat in ons waterrijke land de watervoorziening systematisch zoo goed verzorgd wordt als dat maar in onze menschenmacht ligt, is nog ver verwijderd. Het ligt op den weg van de voortschrijdende landbouwwetenschap om zich dat ideaal te stellen en methodisch te trachten het te bereiken”.

Naar wij hopen, zal deze bijeenkomst er nog het hare toe bijdragen om in de zo zeer gewenste richting voort te gaan.